

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт,
Угорщина) Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник тез доповідей
за матеріалами VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
24-25 жовтня 2024 року**

Україна, Мукачево 24-25 жовтня 2024 р.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)
О-72

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)*

Рецензенти:

Староста Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ДВНЗ “Ужгородський національний університет” (м. Ужгород);

Шпак Валентина Павлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси).

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Товканець Г.В. – д.пед.н., професор; Кобаль В.І. – к.пед.н., професор; Молнар Т.І. – д.пед.н., професор; Горват М.В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т.М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л.М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

О-72 **Освіта і формування** конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 жовтня 2024 р., Мукачево / Ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2024. 328 с. ISBN978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції”. Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)

ISBN978-617-7495-53-5

© Мукачівський державний університет, 2024

<i>МАЛЯР Л.В., КУХТА М.І., СВІТЛИК А.Ю.</i>	
ІДЕЇ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА.....	199
<i>МІШКУЛИНЕЦЬ О.О.</i>	
РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ.....	200
<i>МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ПОРИНЕЦЬ Є.С.</i>	
ВПЛИВ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ..	204
<i>МОЛНАР Т.І., ХУДАН А.Ю.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	206
<i>МОТРИНЕЦЬ Д.М., ФЕНЧАК Л.М.</i>	
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	208
<i>МОЧАН Т.М., ЯСИНКО В.В.</i>	
ВПЛИВ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІЗНАВАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	211
<i>МУСІЄНКО В.Р., ПАСЬКО К.М.</i>	
МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	213
<i>НЕДОСЕКА І.Р., ЛІБА О.М.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	216
<i>НОВАК Є.В.</i>	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ШЛЯХУ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	218
<i>НЕМЛІЙ Л.С., ЩЕНКО Л.Й.</i>	
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ У ПРАКТИЦІ ВИВЧЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	220
<i>ОХРЕМЧУК М.В.</i>	
ІНКЛЮЗИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	223
<i>ПАВКО А.І.</i>	
ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ І. КАНТА: КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ	225
<i>ПАЗЮРА Н.В.</i>	
СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ.....	228

Отже, психічний розвиток являє собою не послідовність окремих, неузгоджених між собою змін, а носить цілісний, системний характер, внаслідок чого зміни в одній області психіки викликають зміни інших психічних проявів.

Список використаних джерел

4. Карпенко Н.В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посібн. 2-ге вид. К: Каравела, 2018. 248 с.

5. Кузьменко В. В. Вплив ігрової діяльності на розвиток особистості учнів. Нові технології навчання. Випуск 56: Науково-методичний збірник. К: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2018. С.64–68.

6. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посібник / за ред. Тарасенко Г.С. К.: Слово, 2021. 320 с.

МОЛНАР Т.І.,
д.пед.н., професор,
Мукачівський державний університет, Україна
ХУДАН А.Ю.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта
Мукачівський державний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Модернізація початкової освіти, впровадження концепції “Нова українська школа” зумовлюють потребу в оновленні змісту, форм і методів навчання. Значні резерви для формування вмінь самостійного оволодіння знаннями у процесі розв’язання навчальних завдань, розвитку пізнавальної активності, індивідуальних творчих здібностей учнів має початкова школа, що вимагає спеціальної організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів. З огляду на це, особливості значущості набуває проблемне навчання як специфічна організація освітнього процесу, спрямована на забезпечення активного ставлення учня до оволодіння знаннями, розвиток його самостійної пізнавальної діяльності й творчого мислення.

У працях психологів (І. Ільницька, О. Матюшкін, Н. Менчинська) та дидактів (А. Кузьмінський, І. Малафійк, С. Пальчевський) обґрунтовано сутність проблемного навчання як організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, основою якої є створення, формулювання й розв’язан-

ня пізнавальних суперечностей (проблемних ситуацій). Поступово проблемне навчання набувало самостійного статусу. Зокрема, українськими вченими (А. Алексюк, В. Барабаш, В. Буряк, В. Євдокимов, В. Лозова, В. Паламарчук, І. Федоренко) визначено проблемне навчання як окремий вид навчання, обґрунтовано його категоріальний апарат, завдання, роль і місце в освітньому процесі, методи, умови успішної організації та розроблено його дидактико-методичне забезпечення.

Проблемне навчання полягає в організації вчителем самостійної пошукової діяльності учнів, у ході якої вони відкривають і засвоюють нові для себе знання і вміння (факти, закономірності, поняття, принципи, теорії, правила, алгоритми, методи), розвивають загальні здібності, дослідницькі й творчі нахили. На відміну від пояснювально-ілюстративного, проблемне навчання ґрунтується не на передачі готової інформації, а на відкритті учнями суб'єктивно нових знань та вмінь шляхом розв'язання теоретичних і практичних проблем [1].

Особливості ситуації, що викликає інтелектуальні труднощі, полягають у тому, що дитина не може виконати поставленого перед нею завдання відомими їй способами. Щоб виконати його, вона повинна знайти новий спосіб виконання завдання. Ситуації, що викликають необхідність активізації процесів мислення, називаються проблемними ситуаціями, а відповідні завдання – проблемними завданнями. Перехід від будь-якого відомого способу до нового невідомого способу виконання дій передбачає виконання проблемного завдання, відкриття нового способу. Так перехід від простого до складного передбачає виконання проблемних завдань, що приводять до кращого засвоєння нового матеріалу [16].

Методи навчання є одним із найважливіших компонентів освітнього процесу, без яких неможливо реалізувати мету й завдання навчання, а також досягти засвоєння учнями певного змісту навчального матеріалу. Залежно від мети існують різні класифікації методів проблемного навчання. Зокрема, за способом вирішення проблемних завдань виділяють чотири методи: проблемний виклад (педагог самостійно ставить проблему і самостійно вирішує її); спільне навчання (педагог самостійно ставить проблему, а рішення досягається спільно з учнями); дослідження (педагог ставить проблему, а рішення досягається учнями самостійно); творче навчання (учні самостійно формулюють проблему і знаходять її рішення). Залежно від способу подання навчального матеріалу (проблемних ситуацій) і ступеня активності учнів виділяють: метод монологічного викладу, метод міркування, діалогічний метод викладу, евристичний метод навчання, дослідницький метод і метод програмованих завдань [2].

Дослідники проблемного навчання [1; 3] пов'язують його роль із стимуляцією пізнавальної діяльності учнів, тому що внутрішні процеси пізнавальної діяльності поєднуються з несподіваністю, здивуванням, здогадкою, розумовим напруженням, очікуванням, пошуком аргументів та доказів. Значення проблемного навчання виявляється також у тому, що воно формує інтерес до навчання, розвиває ініціативу й самостійність учнів, сприяє розумінню внутрішньої сутності процесів і явищ, формує вміння бачити проблему і знаходити шляхи її рішення.

Отже, серед основних умов, які визначають ефективність освітнього процесу, особливе місце посідають методи навчання, адже вони безпосередньо формують і визначають характер взаємин вчителя та учнів. Проблемний підхід у навчанні – це шлях міркувань, роздумів, спостережень, висування гіпотез, розв'язання пізнавальних завдань, завдань дослідницького характеру, перевірки правильності узагальнень, висновків тощо. Проблемне навчання передбачає послідовне та цілеспрямоване висунення перед учнями пізнавальних проблем, вирішуючи які, вони під керівництвом вчителя активно засвоюють нові знання.

Список використаних джерел

1. Голобородько Є. П. Сучасні педагогічні технології в умовах упровадження концепції Нової української школи. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2020. № 10–12. С. 4–13.
2. Лаврів Н. Методи розвитку критичного мислення у молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 12. С. 32–33.
3. Фатеева М. В. Ефективність уроку: взаємодія учителя й учня: рекомендації для вчителів. *Класному керівнику. Усе для роботи*. 2019. № 7. С. 13–16.

МОТРИНЕЦЬ Д.М.,
здобувачка початкового (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта
Мукачівський державний університет, Україна
ФЕНЧАК Л.М.,
к.пед.н., доцент
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Процес формування здоров'язберігаючої компетентності у здобувачів початкової освіти потребує вміння вчителя початкових класів визначати оптимальний обсяг навчальної інформації й способи її по-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>